

PRIPREMA ZA I. KOLOKVIJ

I. Zaokružite jedan točan odgovor

Temeljni ekonomski zakon jest

- a. zakon optimuma
- b. zakon ponude i potražnje
- c. zakon opadajućih prinosa
- d. zakon oskudnosti

Tri temeljna ekonomska pitanja što, kako i za koga proizvoditi postoje

- a. u mješovitim tržišnim gospodarstvima
- b. u tržišnim gospodarstvima
- c. u naredbodavnim gospodarstvima
- d. u svim gospodarstvima neovisno o stupnju njihove razvijenosti

Gospodarstvena (privatna) dobra su

- a. ona dobra koja ne stoje svakome neposredno na slobodnu uporabu
- b. neograničena u svojoj količini
- c. isključiva i neiscrpiva
- d. sve navedeno

Ako primjetite kod neke političke stranke da se koriste mottom «Najveća sreća najvećeg broja ljudi», zaključit ćete da se u kreiranju svojih političkih programa povode doktrinom

- a. individualizma
- b. protekcionizma
- c. liberalizma
- d. utilitarizma

Glavni elementi ekonomske politike su

- a. ciljevi, nositelji i sredstva (instrumenti)
- b. tržišno, komandno i mješovito gospodarstvo
- c. kućanstva, vlada i poduzeća
- d. proizvodi, usluge i kapital

_____ se odnosi na svojstvo nekog dobra prema kojem se pojedinca može spriječiti u njegovoj potrošnji, odnosno korištenju tog dobra.

- a. Iscrpivost
- b. Isključivost
- c. Neiscrpivost
- d. Neisključivost

Granica proizvodnih mogućnosti

- a. predstavlja maksimalnu kombinaciju dobara i usluga koje je gospodarstvo može proizvesti na temelju svojih ograničenih resursa
- b. upozorava na ograničene mogućnosti gospodarstva
- c. nudi definiciju ekonomske oskudnosti
- d. sve gore navedeno.

Kružni tijek gospodarstva obuhvaća

- a. tržište usluga te tržište finalnih dobara
- b. tržište dobara i usluga te tržište rada
- c. tržište roba i usluga te tržište čimbenika proizvodnje
- d. domaće i međunarodno tržište

Poduzeća imaju veliki ekonomski značaj zato što

- a. predstavljaju izvor radne snage
- b. specijaliziraju se u proizvodnji dobara/usluga te sudjeluju u njihovoj razmjeni
- c. stabiliziraju gospodarstvo putem izbjegavanja inflacije, osiguravanjem pune zaposlenosti i gospodarstvenog rasta
- d. sve gore navedeno.

Temeljne ekonomske funkcije države su:

- a. liberalizacija, privatizacija i stabilizacija
- b. individualizam, liberalizam i utilitarizam
- c. efikasnost, pravednost, demokratičnost
- d. alokacija, stabilizacija i preraspodjela

Koncert ili nogometna utakmica su mješovito javno dobro jer su

- a. iscrpivi i isključivi
- b. neiscrpivi i neisključivi
- c. neiscrpivi i isključivi
- d. iscrpivi i neisključivi

_____ je pojam koji opisuje tržište na kojemu postoji samo jedno poduzeće koje proizvodi određenu robu i usluge te diktira cijenu i kvalitetu svojih proizvoda bez straha od konkurencije.

- a. monopol
- b. monopson
- c. oligopol
- d. savršena konkurencija

Ako cijena određenog (inferiornog) dobra raste, a s porastom cijene raste i potražnja za tim dobrom onda govorimo o

- e. a. efektu supstitucije
- f. b. efektu dohotka
- g. c. Veblenovom efektu
- h. d. Giffenovom efektu

Država ne koristi koji od instrumenata za internalizaciju negativnih eksternalija:

- a. propise
- b. nadzor
- c. poreze
- d. subvencije.

Koja funkcija tržišta najbolje odgovara na pitanje što proizvoditi?

- a. selektivna
- b. alokativna
- c. distributivna
- d. efikasna

Jedno od posebnih obilježja nacionalnog gospodarstva je

- a. zbroj svih jedinica koje privređuju i troše
- b. ukupnost proizvodnje, raspodjele, razmjene i potrošnje
- c. jedinstven teritorij i novac
- d. materijalna, tehnička i ekonomijska podloga života, države i društva

Prirodno kretanje stanovništva nastaje kao posljedica

- a. useljavanja i iseljavanja
- b. prirodnog prirasta
- c. eksternih čimbenika kao što su ratovi, elementarne nepogode i sl.
- d. migracijskog salda

Dobna struktura stanovništva bitna je s ekonomskog aspekta jer je

- a. Osnova za utvrđivanje opće ili zemljovidne gustoće stanovništva
- b. Osnova za utvrđivanje stope pune zaposlenosti u nacionalnom gospodarstvu
- c. Osnova za ocjenu mogućnosti angažiranja ljudi u gospodarstvenoj aktivnosti i svim drugim djelatnostima društva
- d. Osnova za utvrđivanje racionalne organizacije proizvodnje, racionalnog korištenja živog rada i sredstava te stupnja raspodjele, korištenja i trošenja rezultata rada.

Struktura stanovništva prema (ekonomskoj) aktivnosti može se prikazati kao razdioba stanovništva na

- a. Predradni, radni i postradni kontigent
- b. Poljodjelstveno i nepoljodjelstveno stanovništvo
- c. Aktivno stanovništvo, uzdržavano stanovništvo i osobe s osobnim primanjima
- d. Stanovništvo koje sredstva za život ostvaruje posrednim i neposrednim radom.

II. Definirajte pojam

Oskudnost =

Životni standard =

Ekonomska politika =

II. Zaokružite točno (T) ili netočno (N) kod sljedećih tvrdnji.

1. Oportunitetni trošak obuhvaća sve propuštene alternative. T / N
2. Komandno gospodarstvo se temelji na državnom vlasništvu i strogoj subordinaciji svih nositelja ekonomske politike. T / N
3. Kada je gospodarstvo u krizi država mora smanjiti ponudu novca ili povećati potrošnju države kako bi se potaknula potrošnja, a time posljedično i proizvodnja. T / N
4. Jačinu nekog gospodarstva mjeri udjelom pojedinih sektora nacionalnog gospodarstva u stvaranju BDP-a ili udjelom zaposlenih u pojedinom sektoru. T / N
5. Druga faza demografske tranzicije se odlikuje znatnim smanjenjem nataliteta, niskim, ali rastućim mortalitetom. T / N
6. Oportunitetni trošak nije isključivo rošak vlastitog izbora. T / N

III. Kratki odgovori

1. Ukratko objasnite vlastitim riječima što znači najpoznatija metafora u ekonomiji koncept „nevidljive ruke“.
2. Što nam govori pozitivna ekonomija? Navedite nekoliko izjava koje ocjenjujete kao pozitivne.
3. Navedite četiri makroekonomska cilja ekonomske politike.
4. Navedite četiri sredstva (instrumenta) ekonomske politike.
5. Objasnite razliku između pojmova 'dobro' i 'roba'. Potkrijepite primjerom.
6. Zašto privatni sektor nikada neće proizvoditi čista javna dobra?

7. Uzimajući u obzir karakteristike (ne)iscrpivost/(ne)isključivost kakvo dobro je nogometna utakmica? Obrazložite.
8. Zašto privatni sektor ne želi proizvoditi (čista) javna dobra?
9. Što sve može pomaknuti granicu proizvodnih mogućnosti?
10. Što je oportunitetni trošak i koja tri tipa oportunitetnih troškova poznajete? Za svaki navedite primjer.
11. Zašto podjela rada vodi k većoj produktivnosti?
12. Navedite i ukratko objasnite četiri uloge države (vlade) u nacionalnom gospodarstvu.
13. Što je raspoloživi dohodak i zašto je on važan?
14. Što smatramo ravnotežnom cijenom na tržištu?
15. Što su tržišne manjkavosti? Uz definiciju, navedite njihova četiri izvora.
16. Navedite nekoliko primjera pozitivnih eksternalija.
17. Zašto monopoli nisu dobri za nacionalno gospodarstvo?
18. Što predstavlja struktura nacionalnog gospodarstva i što nam ona govori o nekom nacionalnom gospodarstvu?
19. Je li svjetionik javno ili privatno dobro? Objasnite svoj odgovor.
20. Kakvo sve kretanje stanovništva poznajete? Kako mjerimo navedene tipove kretanja stanovništva?
21. Što su to unutarnje migracije i koje opasnosti uzrokuju?
22. Komentirajte populacijsku piramidu Republike Hrvatske – sadašnju i buduću. Na što nas ona upozorava?

III. Zadatak

Coco Chanel je modna kreatorica koja je vrhunsku slavu stekla svojom inovacijom – malom crnom haljinom. No s razvojem svoje djelatnosti, osim haljina željela je proizvoditi i odjela za žene. Faktori proizvodnje su joj rad, materijal i vrijeme te su njezine mogućnosti sljedeće

HALJINE (KOM)	ODJELA (KOM)
20	0
15	3
10	6
5	9
0	12

- a. Nacrtajte granicu proizvodnih mogućnosti.
- b. Kako će rezultirati pokušaj da proizvede 28 haljina i 16 odjela?
- c. Kako opisujete poslovanje Coco Chanel ako je proizvela 9 haljina i 5 odjela?
- d. Što znači supstitucija u ovom primjeru?
- e. Kako Coco Chanel može povećati svoju granicu proizvodnih mogućnosti?

Armani nije poznat samo po svojim kolekcijama odjeće cijenjenog dizajna, nego i po iznimnom dizajnu lampi. Cijene lampi kreću se od 2.000,00 kn do nekoliko desetaka tisuća kuna. Odgovorite sljedeće:

CIJENA (KN)	POTRAŽNJA ZA LAMPOM (KOM)
-------------	---------------------------

2.000	200
5.000	400
8.000	600
12.000	800
15.000	1000

- a. Što je potražnja za lampama?
- b. Grafički prikazite potražnju za Armani lampom.
- c. Uzimajući u obzir svojstva potražnje, o kojem efektu je ovdje riječ?
- d. Kako objašnjavate ovu situaciju u kojoj se potražnja za robom povećava iako cijene rastu?
- e. Ponudite primjer kada cijene određenog dobra rastu, a raste i potražnja za njima, a nije riječ o luksuznom dobru. Kako se zove taj efekt ili paradoks?